

RIKSDAGENS SVAR 60/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av skadeståndslagen och vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till 2003 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lag om ändring av skadeståndslagen och vissa lagar som har samband med den (RP 167/2003 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 1/2004 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av skadeståndslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i skadeståndslagen av den 31 maj 1974 (412/1974) 5 kap. 4 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 61/1999,
ändras 5 kap. 1—4 och 6 § och 7 kap. 3 § samt
fogas till 5 kap. nya 2 a—2 d, 4 b samt 7 och 8 § som följer:

5 kap.

Skada som skall ersättas

1 §

Skadeståndet omfattar gottgörelse för person- och sakskada samt, under de förutsättningar som anges i 4 a och 6 §, för lidande. Om skadan orsakats genom en straffbar handling eller vid myndighetsutövning eller om det i andra fall finns synnerligen vägande skäl, omfattar skadeståndet gottgörelse även för sådan ekonomisk skada som inte står i samband med en person- eller sakskada.

2 §

Den som tillfogats en personskada har rätt till ersättning för

- 1) nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter,
- 2) inkomstförlust,
- 3) sveda och värk och andra tillfälliga men,
- 4) bestående men.

2 a §

Ersättningen för inkomstförlust bestäms utifrån en uppskattning av den förvärvsinkomst som den skadelidande skulle ha fått, om skade-

fallet inte hade inträffat. Från den uppskattade förvärvsinkomsten avdras den förvärvsinkomst som den skadelidande trots skadefallet har fått eller kunde ha fått eller bedöms få i framtiden med beaktande av sin arbetsförmåga, utbildning, tidigare verksamhet, möjligheter att omskola sig, ålder, boendeförhållanden och andra med dem jämförbara omständigheter.

2 b §

Om en skadelidande som varaktigt förlorat sin arbetsförmåga till följd av en personskada inte hade fyllt 18 år när skadan inträffade, skall den förvärvsinkomst som den skadelidande skulle ha fått om skadefallet inte hade inträffat uppskattas med beaktande av dennes personliga egenskaper samt utbildnings- och yrkesplaner. Visas inte något annat, skall som förvärvsinkomst för den skadelidande

1) när denne fyllt 18 år betraktas ett belopp som motsvarar den statsskattepliktiga förvärvsinkomst som i Finland bosatta 18—22-åriga personer har i genomsnitt,

2) när denne fyllt 23 år betraktas ett belopp som motsvarar den förvärvsinkomst som i Finland bosatta 23—34-åriga heltidsanställda löntagare har i genomsnitt,

3) när denne fyllt 35 år betraktas ett belopp som motsvarar den förvärvsinkomst som i Finland bosatta 35—64-åriga heltidsanställda löntagare har i genomsnitt,

4) när denne fyllt 65 år betraktas beloppet av den ålderspension som personen med stöd av lagen om pension för arbetstagare (395/1961) hade haft rätt till på basis av förvärvsinkomsterna enligt 1—3 punkten.

Beloppen av de förvärvsinkomster som avses i 1 mom. 1—3 punkten fastställs årligen genom förordning av statsrådet.

2 c §

Ersättningen för sveda och värk och andra tillfälliga men bestäms med beaktande särskilt av personskadans art och svårighetsgrad, den behandling skadan kräver och behandlingstiden samt menets varaktighet.

Ersättningen för bestående men bestäms med beaktande av personskadans art och svårighetsgrad samt den skadelidandes ålder. En särskild försäkring av den skadelidandes livskvalitet till följd av personskadan kan dessutom beaktas som en faktor som höjer ersättningen.

2 d §

Föräldrar, barn och make till den som tillfogats en personskada samt andra med dem jämförbara personer som står den skadelidande särskilt nära har, om det finns synnerliga skäl till det, rätt till skälig ersättning för nödvändiga kostnader och inkomstförlust som vården av den skadelidande orsakar dem. Detsamma gäller ersättning för andra åtgärder som skadan ger anledning till, om de är ägnade att främja tillfrisknandet hos eller rehabiliteringen av den som tillfogats en personskada. Ersättning betalas högst tills hälsotillståndet hos den som tillfogats personskadan har stabiliserats efter skadefallet.

3 §

Den som skött om begravningen av någon som har omkommit har rätt till skälig ersättning för begravningskostnaderna. Föräldrar, barn och make till den som har omkommit samt andra med dem jämförbara personer som stått den omkomne särskilt nära har dessutom rätt till skälig ersättning för kostnader som orsakats dem i samband med begravningen.

4 §

Om en person som var underhållsskyldig eller som annars försörjde någon annan har omkommit, har den som var berättigad till underhåll eller underhållsbidrag, eller som annars för sin försörjning varit beroende av den omkomne, rätt till ersättning för förlust av underhåll.

Ersättningen för förlust av underhåll bestäms med beaktande av vad den som har rätt till ersättning sannolikt hade fått i underhåll av den omkomne och vad den som har rätt till ersättning skäligen behöver för sin försörjning med hänsyn till sina möjligheter att själv försörja sig genom förvärvsarbete och till övriga omständigheter.

Med underhåll kan av synnerliga skäl jämföras värdet av hushållsarbete i hemmet.

4 b §

Om någons död har orsakats uppsåtligt eller av grov oaktsamhet, har dennes föräldrar, barn och make samt andra med dem jämförbara personer som stått den omkomne särskilt nära rätt till ersättning för sådana nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter samt för sådan inkomstförlust som beror på personskada som dödsfallet orsakat.

6 §

Rätt till ersättning för lidande som orsakats av en kränkning har

- 1) den vars frihet, frid, heder eller privatliv har kränkts genom en straffbar handling,
- 2) den som diskriminerats genom en straffbar handling,
- 3) den vars personliga integritet har blivit allvarligt kränkt uppsåtligt eller av grov oaktsamhet,
- 4) den vars människovärde har blivit allvarligt kränkt uppsåtligt eller av grov oaktsamhet på ett sätt som kan jämföras med en kränkning enligt 1—3 punkten.

Ersättningen bestäms på grundval av det lidande som kränkningen är ägnad att orsaka med beaktande särskilt av kränkningens art, den kränktes ställning, förhållandet mellan den som gjort sig skyldig till kränkningen och den kränkta samt kränkningens offentlighet.

7 §

Den ersättning för framtida inkomstförlust eller förlust av underhåll som betalas till följd av en personskada fastställs som periodisk ersättning. Ersättningen kan dock fastställas helt eller delvis som engångsersättning, om det med beaktande av den ersättningsskyldiges förmögenhetsförhållanden är nödvändigt för att säkra den skadelidandes ersättningsfordran, eller om det med

beaktande av ersättningens belopp är ändamålsenligt.

Ersättningen för sveda och värk och andra tillfälliga men eller för bestående men fastställs som engångsersättning. Ersättningen för bestående men kan dock fastställas helt eller delvis som periodisk ersättning, om det är befogat med beaktande av den skadelidandes förhållanden, ersättningens belopp och den ersättningsskyldiges förmögenhetsförhållanden.

Ersättningen för lidande fastställs som engångsersättning.

8 §

Om de omständigheter som utgjort grund för bestämmande av ersättning enligt 2, 2 d, 4 eller 4 b § har förändrats väsentligt efter det att ersättningen fastställdes genom dom eller avtal, kan ersättningens belopp eller betalningssätt ändras. En engångsersättning kan dock inte nedsättas med stöd av denna paragraf.

En ändring av en ersättning som betalas periodiskt kan av synnerliga skäl fastställas att gälla retroaktivt, dock tidigast från den tidpunkt vid vilken talan om ändring av ersättningen väcktes.

7 kap.

Särskilda stadganden

3 §

Rätten till ersättning för sveda och värk och andra tillfälliga men, för bestående men och för lidande upphör, om den skadelidande avlider innan ett ersättningsyrkande har framställts.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas på ersättning av skador som orsakats genom handlingar som företagits eller försummelser som skett efter lagens ikraftträdande. Bestämmelserna i 5 kap. 8 § tillämpas dock också på ersättning av skador som orsakats genom handlingar som företagits eller försummelser som skett före lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 6 § i trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i trafikförsäkringslagen av den 26 juni 1959 (279/1959) 6 § 2 mom. och
ändras 6 § 1 mom., sådant det lyder i lag 361/1993, som följer:

6 §

Ersättning för en trafikskada bestäms med tillämpning av 5 kap. 2, 2 a—2 d, 3, 4, 4 a, 4 b, 5, 7 och 8 § samt 7 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974). Rätt till ersättning för sveda och värk och andra tillfälliga men finns dock inte, om personskadan är obetydlig. Bestämmelsen i 5 kap. 5 § i skadeståndslagen tillämpas dock inte i de fall som avses i 3 mom.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas på ersättning av skador till följd av användning av motorfordon i trafik efter lagens ikraftträdande. Hänvisningen till 5 kap. 8 § i skadeståndslagen tillämpas dock också på engångsersättningar för skador till följd av användning av motorfordon i trafik före lagens ikraftträdande.

På ändring av ersättning som fastställts som periodisk ersättning innan lagen träder i kraft tillämpas 6 § 2 mom. sådant det lyder när denna lag träder i kraft.

Lag

om ändring av 3 § i patientskadelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i patientskadelagen av den 25 juli 1986 (585/1986) 3 §, sådan den lyder i lag 879/1998, som följer:

3 §

Bestämning av ersättning

Ersättning för en patientskada bestäms med tillämpning av 5 kap. 2, 2 a—2 d, 3, 4, 7 och 8 §, 6 kap. 1 § samt 7 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974). Ersättningen kan dock inte jämkas på basis av att den skadelidande själv bidragit till skadan, om inte den skadelidande har förfarit

uppsåtligen eller med grov oaktsamhet. Ersättning betalas inte för en obetydlig skada.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas på ersättning av skador som orsakats i samband med hälso- och sjukvård efter lagens ikraftträdande. Hänvisningen till 5 kap. 8 § i skadeståndslagen tillämpas dock också på ersättningar för skador som orsakats i samband med hälso- och sjukvård före lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om ansvar i spårtrafik

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 5 februari 1999 om ansvar i spårtrafik (113/1999) 12 § som följer:

12 §

Skada som skall ersättas

Ersättning för skada i spårtrafik bestäms enligt 5 kap. 2, 2 a—2 d, 3, 4, 4 a, 4 b, 5, 7 och 8 § samt 7 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas på ersättning av skador som orsakats i spårtrafik efter lagens ikraftträdande.

Hänvisningen till 5 kap. 8 § i skadeståndslagen tillämpas dock också på engångsersättningar för skador som orsakats i spårtrafik före lagens ikraftträdande.

På ändring av ersättning som fastställts som periodisk ersättning innan lagen träder i kraft tillämpas 6 § 2 mom. i trafikförsäkringslagen (279/1959), sådant detta moment lyder när denna lag träder i kraft.

Lag

om delegationen för personskadeärenden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Delegation

För att främja enhetligheten i rätts- och ersättningspraxis vid ersättning av personskador och lidande finns i samband med justitieministeriet en delegation för personskadeärenden.

2 §

Delegationens uppgifter

Delegationen har till uppgift att

1) följa utvecklingen av rätts- och ersättningspraxis vid ersättning av personskador och lidande,

2) ge allmänna rekommendationer om beloppen av de ersättningar som betalas för sveda och

värk och andra tillfälliga men, bestående men samt lidande enligt bestämmelserna i 5 kap. i skadeståndslagen (412/1974),

3) ta initiativ i frågor som gäller ersättning av personskador.

Delegationen har utan hinder av sekretessbestämmelser och domstolarnas föreskrifter om sekretess rätt att av domstolarna på begäran avgiftsfritt få domar genom vilka ersättning dömts att betalas för personskador eller lidande. Dessamma gäller delegationens rätt att av den i 1 § i lagen om trafikskadenämnden (441/2002) avsedda trafikskadenämnden, den i 11 § i patientskadelagen (585/1986) avsedda patientskadenämnden och den i 14 § 2 mom. i brottsskadelagen (935/1973) avsedda brottsskadenämnden få deras utlåtanden om ersättning för personskador eller lidande.

3 §

Delegationens sammansättning

Delegationen för personskadeärenden består av en ordförande och sex medlemmar.

Ordföranden och tre av medlemmarna skall vara ordinarie domare, vilka statsrådet förordnar till uppgiften för högst fem år i taget. Medlemmar i delegationen är dessutom ordföranden för trafikskadenämnden, ordföranden för patientskadenämnden och ordföranden för brottskadenämnden.

Om delegationens ordförande eller en medlem som statsrådet förordnat till uppgiften avgår eller avlider under mandatperioden, förordnar justitieministeriet i dennes ställe en ny ordförande

de eller medlem för den mandatperiod som återstår.

4 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om tillsättandet av delegationen och om dess beslutförhet och organiseringen av dess verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 25 maj 2004